

BÉREMELÉSI HULLÁM: határ a csillagos ég?

10. oldal

**Magyar vállalatok 2030:
egyedi sikerpályák**

3. oldal

**Körkérdés: Mi jön
a bérrobbanás után?**

5. oldal

**Lassít vagy lassítják
a német mozdonyt?**

16. oldal

TARTALOM

AKTUÁLIS

- Mennyiségi hiány, minőségi gond..... 2
Magyar vállalatok 2030: a kihívások
rendszereszerűek, a sikerek nem 3

KÖRKÉRDÉS

- Mi jön a bérrobbanás után? 5

FÓKUSZBAN

- Globális lassulás kontra bérnövekedés:
mi lehet e folyamat vége..... 8
Béremelési hajrá: idén sem lesz lassítás... 10
A foglalkoztatottság elérte a 2020-ra
kitűzött EU-s célokat 12

NAPIRENDEN

- Rontott a világgazdasági előrejelzésén
a Nemzetközi Valutaalap 14

HAVI ELEMZÉS

- Lassít vagy lassítják a német mozdonyt?... 16

EURÓPAI UNIÓ

- EU: a fő globális megatrendek között van
a klímaváltozás, az urbanizáció és
a demográfiai válság 19
Európai Bizottság: megerősített védelem
az uniós munkahelyeknek 20
Washington több milliárdos vámot vetne
ki az európai uniós termékekre 21

KÖNYVJELZŐ

- Kultúrtörténeti látkép a szent
szimbólumokról 22

A MAGYAR GYÁRIPAR
az MGYOSZ hivatalos havilapja

Kiadja a Munkaadók és Gyáriparosok
Országos Szövetsége

Szerkesztő: Kocsi Ilona

Szerkesztőség:

1054 Budapest, Széchenyi rakpart 3.

Telefon: 06 (1) 474-2041

E-mail: mgyosz@mgysz.hu

Internet: www.mgyosz.hu

Layout és képszerkesztés: Csávás Viktória

Hirdetésfelvétel: klajko@mgysz.hu

Telefon: 06 (1) 474-2041

ISSN: 1219-6193

Rolek Ferenc,
az MGYOSZ alelnöke

„Eljuthatunk abba az állapotba, hogy igény lenne magasabb bérre, csak éppen nem lesz, aki megadja”

Mennyiségi hiány, minőségi gond

Rég volt ekkora nyomás a vállalatokon, mint mostanában. Harmadik éve kétszámjegyű a béremelkedés, s az sem enyhít a helyzeten, ha az idén inkább csak megközelíti az eddigi ütemet. Felborult az az egyensúlyi állapot, ami a termelékenység növekedése plusz az infláció és a béremelkedés között jó esetben működik. Az előbbi kettő együtt nagyjából öt-hat százalék között lehet, a keresetek viszont kétszer ekkora ütemben nőnek.

Ezt a szokatlanul nagy tempót az is kiváltotta, hogy az Európai Unión belül továbbra is jelentős a bérkülönbség Nyugat-Európa és Kelet-Közép-Európa között, s a szabad munkaerőpiac pedig lehetővé tette, hogy az emberek odamenjenek, ahol a legjobban megfizetik őket. Belátható időn belül nincs esély a nyugat-európai elszívó hatás megszüntetésére, ami tovább csökkenti a demográfiai okok miatt amúgy is csökkenő munkaerő kínálatot. A hiány pedig felhajtja a béreket.

Ezen nem tudunk lényegesen változtatni, hosszabb távon is együtt kell élni vele. Változtatni tudunk viszont a termelékenységen, hatékonyságon. Ha itt lényegi javulást érünk el – például automatizálással, robottechnikával, szervezetfejlesztéssel, folyamatfejlesztéssel –, akkor kevesebb ember is elegendő lesz a növekedéshez, azaz a fedezet megteremtéséhez. Reálisan nézve ugyanis országon belül már nincs jelentős munkaerő-tartalék. Persze, nálunk is enyhíthet a munkaerő-piac feszültségein a külföldi munkaerő – Ukrajnából, Szerbiából, Romániából jönnek is hozzánk dolgozni, de nem elegendően. Vagyis ha a növekedéshez több ember kell, akkor nyitni kell olyan országok felé is, ahonnan viszonylag kevés fenntartással be tudunk fogadni dolgozókat. Ez nem gazdasági kérdés, sokkal inkább kulturális, társadalmi kihívás.

És idáig csak a mennyiségi hiányról beszéltem, valójában legalább ekkora gond a minőség. A Nyugat-Európába távozók általában magasabb végzettséggel rendelkeznek, kreatívabbak, mint az itthon maradók. Ez önmagában rontja a rendelkezésre álló munkaerő minőségét. Emellett baj van az általános iskolai oktatással, a ráépülő szakképzés színvonalával, vagyis a minőségromlás általánossá válik. Emellett számolni kell azzal, hogy a népességben belül a roma lakosság aránya nő, az ő integrációjukra az eddigieknél nagyobb gondot kell fordítani.

Ilyen helyzetben elengedhetetlen a három érintett oldal kooperációja, összefogása. A kormány segíthet a járuléksökkentés folytatásával, a munkavállalók a reális, visszafogottabb bérigényekkel, a munkaadók pedig a hatékonyabb gazdálkodással, ami megteremti a keresetek növelésének alapját. Ha ugyanis folytatódik a jelenlegi trend – vagyis a munkavállalók képviselői minden fillért kipréselnek a foglalkoztatókból –, akkor könnyen eljuthatunk abba az állapotba, hogy igény lenne magasabb bérre, csak éppen nem lesz, aki megadja, mert a hazai tulajdonú kkv-k csődbe juthatnak, a nemzetközi cégek pedig tovább állhatnak.

Tehát a jövőben higgadtabb hozzáállás, hosszabb távú szemlélet, több ráció kellene a munka világában is.

MAGYAR VÁLLALATOK 2030: a kihívások rendszerszerűek, a sikerek nem

A sikeres vállalatok nem rendszerszerűek, egyedi stratégiák kellene az eredményekhez, ám akad néhány olyan általánosítható elem, ami a legtöbb jó vállalatban megvan – talán így foglalható össze tömören az április 15-én megtartott Magyar Vállalatok 2030 – Túl a selejtezőn című konferencia előadásainak, panelbeszélgetéseinek lényege. A konferencia szervezője az MGYOSZ és a Concorde MB Partners volt.

Bevezetőjében **Lakatos Péter**, az MGYOSZ társelnöke arról beszélt, hogy európai szinten kell elköteleződni azt értékteremtés mellett, az Európa First jelszó jegyében, amit a gyakorlatban is képviselni kell. A magyar cégeknek célja az, hogy a nemzetközi cégekkel integrálódni, ez hozhat előrelépést a nemzetközi versenyképességben. A sikerhez korszerű oktatási rendszer kell, a tudásba, a know-how-k megteremtésébe érdemeses invesztálni. **Szendrői Gábor**, a Concorde MB Partners ügyvezetője azt hangsúlyozta, ha a sikeres vállalatok nem is rendszerszerűek, de a kihívások nagyon is azok. Ezekre lehetnek egyedi, ámde általánosítható, megosztható tapasztalatok, tanácsok. Ezekből idéznénk néhányat – a teljesség igénye nélkül.

Varga Zoltán befektető, a Central Médiacsoport tulajdonosa régiós tapasztalatairól beszélt. Lengyel, cseh vállalkozókat megismerve úgy látta, az ottani sikerek egyik magyarázata az erősebb üzleti etika. A régióban eltérő módon zajlott le a rendszerváltás a privatizáció, mindegyik mellett, s ellen vannak érvek. A kuponos magánosításban a belföldi szereplők jutottak nagyobb szerephez, mi viszont a vállalatok külföldi kézbe adásával sokszor a piacainkat is eladtuk. Csakhogy így elvileg olyan tudásbázishoz jutottunk, amivel gyorsabban

Lakatos Péter, az MGYOSZ társelnöke, a konferencia szervezője

Az „Európa First” jelszót követve el kell köteleződni az európai értékteremtés mellett

fejlődhetünk volna, az új, piacképes ismeretek a multikkal együtt azonnal rendelkezésünkre álltak. Nem használtuk ki ezt az előnyt. Lengyelországban viszont a válságban is volt növekedés, mert az ottani vállalatok tudatosabban dolgoznak, hosszú távon terveznek, előre mutatóan gondolkodnak. Varga Zoltán ezt hiányolja sok magyar vállalatnál. A hátrány ledolgozható tudással, felkészültséggel, ambícióval, tudatos vállalkozói magatartással. Csakhogy nálunk az oktatással is baj van – a jövő egyik legnagyobb problémája már ma látszik: nem vonzó a tanári pálya, ami visszahat a színvonalra is. Ez az, amit mindenki meg fog sínyleni.

Raskó György agrárvállalkozó, a Lajoskomáromi Mezőgazdasági Holding egyik tulajdonosa hangsúlyozta: fontos, hogy egy távlatokban gondolkodó vállalkozó maximálisan tisztességes legyen, s ne csak annak látszódjon. A mezőgazdaságban nem bíznak a városi emberekben, a kereskedőkben, a bizalomért nagyon meg kell dolgozni. Nekik sikerült egy olyan integrációt összehozni, amely 6 ezer hektárra terjed ki úgy, hogy a tulajdonosok megőrizték földjüket, de elfogadták, hogy a siker érdekében egységesen lépnek fel, egységes vetőmagot, technológiát használnak, s fegyelmezetten betartják a közös rendet. Így olyan win-win szituáció jött létre, amelyben

mindenki jól járt, a bizalom, az innovációra nyitottság pedig egy korszerű, hatékony gazdaság kialakulását eredményezte.

Vinnai Balázs, a W.UP tulajdonosa a digitalizáló világra hívta fel a figyelmet. Ez az a közeg, ahol a magyar szakemberek versenyképesek, Kelet-Közép-Európában ez lehet a növekedés motorja. A Netflix, Uber, Apple, Amazon, Airbnb példáját idézte, melyek a digitális technológia segítségével teremthettek a saját területükön új üzleti modellt. Egy felmérés szerint a legnívósabb informatikusok listáján Magyarország az 5. helyre került. Ebből lehet siker sztorit építeni – hangsúlyozta Vinnai Balázs. Brno és Miskolc példáját idézte illusztrációként. A rendszerváltás előtt mindkettő ipari város volt, az ipar mindkettőben leépült. Brno viszont azóta Csehország technológiai központja lett egy tudatos fejlesztéspolitika eredményeként, Miskolc viszont... A jövőben más képességek lesznek fontosak, mint ma. Kell a kreativitás, az analitikus gondolkodás és innováció és természetesen aktív, folyamatos tanulás is. Ebben az oktatásnak, a képzésnek lenne kulcsszerepe. Már benne élünk a jövőben, jó lenne siker sztorit építeni a digitális fejlődésből.

Vajda Attila, a Vajda Papír tulajdonosa a nemzetközi tudás megszerzésének fontosságáról beszélt: egy norvég tranzakcióhoz nemzetközi tanácsadóval dolgoztak, s megtanulták: az üzlethez a korszerű termék mellé korszerű menedzsment, csapat is kell. **Zettwitz Sándor**, a 77 Elektronika tulajdonos vezetője a cég pályáját idézte fel, amelynek sikereiben az innováció játszotta a főszerepet, és az, hogy szerencsésen rátaláltak az egészségügyi diagnosztikai termékcsaládra, amelyet folyamatosan fejlesztve, kiterjesztve, az exportot is megalapozták. Az idei 32 milliárd forintos árbevételből 27 milliárdot az export ad.

Zombori Antal, az Unix Autó tulajdonosa 3 elemről beszélt, melyek fontosak a sikerhez: újdonságok használata, pragmatikus megközelítés és kell egy jó csapat. Ez utóbbinál hangsúlyozta: óvakodjunk a bozótharcosoktól, mert ők nem viszik előre a céget, ámde sok bajt okozhatnak. Mint ahogy azt is célszerű szem előtt tartani, hogy a cég nem rokonok, barátok gyűjtőhelye. Velük máshol, más módon kell kapcsolatot tartani. Az Unix fennállásának 30 éve alatt a tulajdonos soha nem pályázott, nem vett igénybe állami támogatást. A „támogatáslovagok” lekötözötté válnak, s bajban könnyen elbuknak – mondta. A fejlesztés létkérdés egy hosszútávra tervező vállalatnál,

Szendrői Gábor, a Concorde MB Partners ügyvezetője, a konferencia szervezője

Ha a sikeres vállalatok nem is rendszerszerűek, de a kihívások nagyon is azok

ám vigyázni kell az egyensúlyra is. Ők maratoni versenyen vesznek részt – fogalmazta meg a megfontolt fejlődés lényegét –, nem sprintelnek. Így érték el, hogy minden évben nagyobb volt az árbevételük, mint a megelőzőben. A kudarc sem kerülhet el, csak tudni kell ott hagyni. Szerbiában alapítottak leányvállalatot, úgy 10 éve, ám kiderült: annyira más az ottani üzleti kultúra, hogy nem akartak alkalmazkodni. Inkább visszavonultak, tudomásul vették, hogy úgy 300 millió forintot buktak az üzleten. Zombori Antal elve: neki, tulajdonosként a kulcsrölekre, a stratégiai döntésekre kell figyelnie, minden mást kiadhat. Csak így érhető el, hogy ne rokkanjon bele egy tulajdonos-cégvezető a sok munkába.

Az első panelbeszélgetésben a résztvevők azokat a megatrendeket próbálták vázolni, amelyben a magyar vállalkozásoknak is dolgozniuk kell, akár 2030-on túl is. Elhangzott, hogy miután telítődtek a kapacitások, és elfogyott a munkaerő is, nyakunkon az újabb recesszió. Rögtön erre jött a kontra: a következő 3-4 évben nem lesz recesszió, mert a fogyasztás, a beruházások még pörgetik a gazdaságot. A magyar gazdaság duális szerkezetű: egyik oldalon a multik, fejlett technikával, termelékenységgel, a másikon a magyar tulajdonú vállalkozások. Valójában ez utóbbi is két csoportra osztható: vannak a járadékvadászok, akik a kapcsolati tőkét is felhasználva sok forráshoz jutnak, s vannak az exportpiacra is termelő, valódi vállalkozások. A konferencia erről a körrel szökölt. Azon cégekről, amelyek hosszú távra terveznek, innoválnak, szabálykövetően működnek, de amelyek játékerét, működését veszélyeztetik az áfa csalók, a járadékvadászok. Ha nem egyenlők a játékszabályok, nehéz sikeresen versenyezni. Sokan ezért feladják, vagy nem terveznek hosszú távra.... Az adóhatóságok egyre több területről kényszerűen bekapcsolnak számlázó programokat, gépeket, ami kedvez a tisztességes vállalkozóknak. S az is jót tenne, ha felismernénk: a jövő sikere az embereken, a tudáson múlik. Most a szürkeállományért folyik a harc, de nem a szürkegazdaságban.

A konferencia végkicsengése: nincsenek másolható modellek, a sikeres vállalkozások maguknak találták meg az üdvözítő pályát. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ne lennének általános alapvetések, amelyek viszont elengedhetetlenek minden sikerhez. Ilyenek: a kreativitás, a strukturált gondolkodás, a tisztességes, tudáson alapuló munka, a képzett, lojális munkaerő.

MI JÖN A BÉRROBBANÁS UTÁN?

Közel a pillanat, amikor a magyarok belerokkannak a bérrobbanásba – ezzel a címmel közölt elemzést a Portfolio április 7-én. Az előrejelzések szerint a kétszámjegyű növekedés az idén is fennmaradhat, amire a multi cégeknél még van fedezet, sok magyar vállalat azonban nem bírja megteremteni a nagyobb bérköltségek fedezetét. Az MGYOSZ néhány vezetőjétől azt kérdeztük, hogy ők hogyan ítélik meg e felfelé tartó trendet.

Dr. Felcsuti Zsolt: Időzített bombaként ketyeg a bérnyomás a magyar gazdaságban

A legnehezebben megoldható problémák egyike most Magyarországon a bérkérdés. Azért, mert mindenkinek igaza van, és még sincs mindenkinek egyaránt jó megoldás.

Teljesen jogos a munkavállalók igénye, hogy a Hegyeshalmon túli kereseteket itthon is megkapják. Ők sem érnek levesebbet, mint az Európa nyugati felén élők. És igazuk van a vállalatoknak is, hogy csak akkor lehet tartósan fenntartani egy üzletet, termelést, ha az profitot hoz. Vagyis a bérnövelésnek van egy üzleti felső határa. A kettő nehezen hozható összhangba. A magyar vállalatoknál ugyanis jóval alacsonyabb a hatékonyság, vagyis nem tudnak annyi több bevételt elérni, amiből futná a hirtelen meglóduló bérekre... Hacsak nem exportál a vállalat. Ha igen, akkor egy jól alakuló árfolyammal – például az erősödő euróval – már lesz annyi többletforrás, amennyi a nagyobb bérek kifizetéséhez kell. Egyelőre azonban kevés magyar vállalat képes a külpia-cí megjelenésre. Márpedig ha egy vállalat csak belföldre termel, vagy csak oda nyújt szolgáltatást, akkor baj lehet. Időzített bombaként ketyeg a bérnyomás a magyar gazdaságban. Nem zárom ki, hogy sok vállalati áldozata lesz e folyamatnak, azaz sok vállalat tönkremegy,

mert nem lesz képes fizetni a magasabb bérköltségeket.

Ha a multi cégek szempontjából nézzük a kérdést, akkor se túl biztató a jövő. A nemzetközi nagyvállalatok azért jöttek a magyar piacra, mert itt jól képzett, olcsó munkaerőt találtak. Ha ez a vonzerő megszűnik, akkor számukra már nem lesz vonzó ez a piac, befektetéseiket máshová viszik el. S nem kizárt, egy idő után az egész gyárat felpakolják, s odébb állnak. Ez nem megy egyik napról a másikra, de ha tartósan magas marad a bér-emelkedés üteme, akkor a gondolkodás elkezdődik erről, s előfordulhat, hogy több vállalat távozik.

Persze, enyhíthet a gondokon, ha sok magyar munkavállaló visszatér az országba, amikor a bérek elérnek egy bizonyos szintet. Nem kell ennek a nyugatival megegyezőnek lenni, elég annyi, ha az anyanyelvi környezet előnye, az itthoni alacsonyabb megélhetési költséggel kiegészítve már hazavonzza a korábban távozókat.

De nem tudom, hogy ez mikor következhet be. És azt se, hogy bekövetkezik-e egyáltalán. Ezért mondtam, hogy ez ma Magyarország egyik legnehezebben megoldható problémája.

Felcsuti Zsolt, az MGYOSZ társelnöke, az MPF Holding tulajdonos-elnöke

„A legnehezebben megoldható problémák egyike most Magyarországon a bérkérdés. Azért, mert mindenkinek igaza van, és még sincs mindenkinek egyaránt jó megoldás”

Csaposs Noémi: El kell hagyni a járt utat a járatlanért

Csaposs Noémi, a Személyzeti Tanácsadók Magyarországi Szövetségének (az MGYOSZ tagszervezete) elnöke, a Select Humán-erőforrás Kft. ügyvezető igazgatója

„Optimalizálni kell az erőforrásokat: a kulcsembereket jól meg kell fizetni, hogy nekik eszükbe se jusson a távozás, a kevésbé fontosakat pedig, ha lehet, fejleszteni kell”

Szokatlan folyamatok zajlanak a vállalatoknál a munkaerő-fronton. Szokatlan, mert az elmúlt években kialakult béremelkedési tempóra az elmúlt évtizedekben nem volt példa (de talán még előtte sem). Szokatlan azért is, mert e folyamatot munkaerő-hiány indította el, ami jelenleg is fennáll. És szokatlan, azért is, mert még ez a helyzet se készítetett sok vállalatot rugalmasabb hozzáállásra. Pedig most el kell hagyni a járt utat a járatlanért, azaz minden lehetséges megoldást meg kellene ragadni. Idáig nem szívesen látták az 50 év feletti munkavállalókat, úgy tapasztalom, ez az ellenérzés most sem szűnt meg, sokszor inkább üresen tartanak egy-egy posztot, hátha akad fiatalabb jelentkező is. Ha új feladatot kap egy vállalat, gyakran új emberek felvételében gondolkodik. Pedig a hatékonyság növelésével, a meglévő munkaerő jobb megszervezésével, némi innovációval a meglévő erőforrásokkal is eljáráható lenne. Előfordul, hogy az előírt nyelvtudás hiányzik a jelöltnél, s a cégnél el sem gondolkodnak azon, miként lehetne a meglévő embereket átcsoportosítani, hogy amíg az új ember elsajátítja a szükséges alapnyelvtudást, addig más álljon a nyelvtudást igénylő helyre.

Persze, a vállalati eszközök is végesek, de azért úgy látom, van még mozgástér. Az atipikus foglalkoztatási formák ugyan terjednek, de korántsem olyan tempóban, mint amit a mostani helyzet indokolna. Ehhez ismét csak a gondolkodást kellene átállítani. S mivel akad olyan vidék, ahol még lenne munkaerő, végig kell gondolni, akad-e olyan munkafolyamat, ami áttelepíthető lenne ezekre a településekre. Ilyen lehet például a call-center üzemeltetése, vagy a könyve-

lés-bérszámfejtés odahelyezése, de biztosan akad más ilyen munkafázis is. A magyar cégek jó része egyelőre még azt szereti, ha az orra előtt ül a munkaerő, az a legbiztosabb. Ezen túl kellene lépni, vannak hatékonyabb megoldások.

Apropó, hatékonyság. Tudom, hogy kisebb cégeknél kisebb a mozgástér az automatizálásra, a szervezetfejlesztésre is, de a jelenleginél ők is többet tehetnének ezért. Érdekes módon bár hiányzik az ember, de mégis kevesen szánják rá magukat a szervezetfejlesztésre, pedig az még kisebb szervezetnél is hozhat eredményt.

Összességében érdemes újragondolni mindent. Ha nincs elég dolgozó, és ha nincs elég pénz arra, hogy a piacról szerezzenek, akkor optimalizálni kell az erőforrásokat: a kulcsembereket jól meg kell fizetni, hogy nekik eszükbe se jusson a távozás, a kevésbé fontosakat pedig, ha lehet, fejleszteni kell, képezni, vagy hagyni, hogy elmenjenek. Nélkülük nem dől össze a vállalat.

Mindezzel együtt vissza kell jönnie a józanság korának is: lesz egy pont, amikor a vállalatok már tényleg nem tudják fedezni a megnövekedett bérköltségeket. Talán nem kell ehhez egy újabb válság, hogy kimondják: nem ígérünk rá a versenytársaink béreire, mert baj lesz... Ám nehéz eltalálni ezt a pontot. Pedig minden előrejelzés szerint a növekedés üteme már csökken, sőt, a stagnálás időszaka van a láthatáron.

Nem árt az óvatosság. És főleg a fejlesztés, a gépesítés, automatizálás, a munka átszervezése, optimalizálása, mert akárhogy is lesz: a hatékonyságnak így is, úgy is növekednie kell. Válságban, vagy válság nélkül: a versenyképesség feltétele ez lesz a jövőben is.

Házi Zoltán: Hirtelen nem lehet kétszámjegyű ütemben növelni a hatékonyságot...

Kemény küzdelem ez a folyamat a vállalatok számára, s bár már a harmadik éve tart az erőltetett bérnövekedési folyamat, de még nem látni a végét. Apró jelek szerint például az állami, önkormányzati tulajdonú cégeknél nem tudják követni a magánszektorban tapasztalható béremelési tempót, nincs meg a fedezet. A BKV-nál például 8 százalékos bérnövelésben állapodtak meg erre az évre.

Igazán nagy gondban a kis- és középvállalkozások lehetnek. Könnyű azt mondani, hogy

aki nem tudja fedezni a béreket, az menjen tönkre. Tényleg ez lenne a jó megoldás? Nem inkább a hatékonyság növelése? Sajnos, hirtelen nem lehet kétszámjegyű ütemben növelni a hatékonyságot... Az egyre nagyobb munkaerő-hiányt nem lehet úgy orvosolni, hogy szinte egekbe szökő bérekkel próbálunk embereket felvenni. Már a harmadik éve tart ez az erőltetett béremelési hullám, ilyen gyorsasággal nem lehet növelni a hatékonyságot, nem lehet átszervezni a munkát.

Persze, van más megoldás is, de az is csak korlátozottan. Atipikus foglalkoztatási formákkal rugalmasabb alkalmazást lehet elérni, amit sok munkavállaló preferál. Az utóbbi időben megnőtt a nyugdíjasok árszija is, ám nincs annyi egészséges, munkára vállalkozó nyugdíjas, amennyire szükség lenne a hiány pótlására... Pedig a vállalatok jó része már nemcsak 50 év alatti munkavállalót keres.

Tény, hogy ez a folyamat leginkább a kkv-kat hozza súlyos helyzetbe, nekik a legnehezebb előteremteni a fedezetet a nagyobb költségekre, de már a nagyobb szervezeteknek is okoz gondot e tendencia. Igaz, nagyobb méretnél könnyebb az automatizálás, a robottechnika be-

„Ez a folyamat leginkább a kkv-kat hozza súlyos helyzetbe, nekik a legnehezebb előteremteni a fedezetet a nagyobb költségekre, de már a nagyobb szervezeteknek is okoz gondot e tendencia”

vezetése, az új technikák megszerzéséhez szükséges tőke jobban rendelkezésre áll, de tévedés azt hinni, hogy például egy multi cég ezt könnyedén kezeli. Variálnak a bérelemekkel, a sokszor marketingcélú béremelést például korábbi juttatások megszüntetésével próbálják ellensúlyozni. A tulajdonosok ugyanis kevésbé tolerálják és értik meg a hirtelen megváltozó folyamatokat. Amikor itt befektettek, alacsony bérekkel kalkuláltak. Ha a gyors növekedést ellensúlyozni lehet a hatékonyság növelésével, nagyobb termelékenységgel, azaz ha a profit nem sérül, akkor nincs baj. Ám ha tartósan kisebb lenne a nyereség a vártnál, akkor átértékelhetik jövőbeni befektetési szándékukat.

Házi Zoltán, a Budapesti Nagybani Piac Zrt. vezérigazgatója, az MGYOSZ alelnöke

Gablini Gábor: Dupla válsághelyzet alakult ki a magyar tulajdonú kkv-knál

Ismét az országot járom, 9 állomáson vagyok túl, sok vállalkozó véleményét megismerve kijelenthetem: nem egy hagyományos, gyorsan elmúló válsághelyzetről van szó. Az MGYOSZ már 2014-15-től jelezte, hogy baj van, és ha a kormányzat nem lép fel aktívan, akkor tovább mélyül a krízis. Ez történt. Nagyobb kormányzati beavatkozás nélkül belátható időn belül nem javul a helyzet. Sőt...

Mi lenne most a leghatékonyabb segítség? A magasabb minimálbérből és a nagyobb garantált bérminimum összegéből nagyobb szja-bevétel folyik be az államkasszába. Helyes lenne, ha a kormány ezt visszaadná a vállalkozásoknak, munkavállalóknak, hiszen a kézhez kapott nettó összegnek kell versenyképesnek lenni. A kkv-k nagy része ugyanis komoly nehézségek árán képes csak kifizetni az évek óta és még évekig jelentősen növekvő béreket.

Úgy látom, most dupla válsághelyzet alakult ki a vállalkozásoknál, pontosabban a magyar tulajdonú kkv-knál. Egyrészt hatékonyságban elmaradnak a nagy nemzetközi cégektől, másrészt nem versenyképesek a bérekben sem. Ez igaz, csakhogy ennek is oka van. A nagy nemzetközi befektetők – így például a Mercedes, meg a BMW – sokféle adókedvezményben részesülnek, aminek töredékét sem kapják a kis magyar cégek. Másrészt a kkv-szektorban – különösen a szolgáltatók között – sok, sőt a hiányt kihasználva, újra több a feketén, számla nélkül dolgozó szereplő,

akivel egy tisztességesen adózó, számlázó vállalkozás nem tud versenyképes lenni. Így kevesebb a megrendelés, a bevétele, még kisebb esélye van arra, hogy megfizesse dolgozóit.

Én is úgy gondolom: az embereket meg kell fizetni. Ám a fedezet előteremtésében az államnak is nagy szerepe van, hiszen a gazdasági növekedés fenntartásához a kicsi és közepes vállalkozások teljesítményére is nagy szükség van. Sokszor hallani, hogy az állam segíteni akar a kkv-knak. Hogyan? A hazai vállalatok sok olyan, még a válság idején, vagy azóta bevezetett adóval, díjjal, lappangó költséggel is terheltek, amelyek kivezetése lehetőséget biztosítana a bérek növelésére.

Az autójavítási piacot évi ezermilliárdosra becsülik, aminek az ötven százaléka fekete, azaz adóelkerüléses zónában működik. Ha ennek legalább a felét ki lehetne fehériteni, s az így szerzett többlet adóbevételt visszajuttatni a legálisan dolgozókhöz, már tenne valamit az állam a kkv-k-ért. A tisztességesen adózó vállalkozások piacának védelme az állam feladata, ha mást nem, de ennyit jogosan elvárnak az adóforintokért cserébe!

A béremelkedés-kiváltotta válsághelyzet tehát csak egy következmény. A probléma komplexebb, érinti az adózást, a képzést, és persze, a hatékonyság témakörét is. Az MGYOSZ régóta szorgalmazza egy átfogó program kidolgozását – ez a szakképzési területen már el is készült –, és megvalósítását, ami valódi segítség lenne a magyar vállalatoknak.

Gablini Gábor, a GEMOSZ elnöke, az MGYOSZ alelnöke, a Gablini cégcsoport tulajdonosa

„A magasabb minimálbérből és a nagyobb garantált bérminimum összegéből nagyobb szja-bevétel folyik be az államkasszába. Helyes lenne, ha a kormány ezt visszaadná a vállalkozásoknak, munkavállalóknak”

GLOBÁLIS LASSULÁS, KONTRA BÉRNÖVEKEDÉS: mi lehet e folyamat vége?

A Videoton Holding szervezésében üzleti fórumot tartottak március 27-én Székesfehérváron, a térség jelentős feldolgozóipari vállalatai vezetőinek részvételével. A téma a bérnövekedés volt, pontosabban az, hová vezet ez az óriási tempó. Röviden ez volt a következtetés: a versenyképesség csökkenéséhez...

A házigazda-szervező **Sinkó Ottó**, a Videoton társ-vezérigazgatója előadásában hangsúlyozta, tartósan nem fenntartható, hogy a keresetek évente 10-15%-kal növekedjenek. A vállalatok nem tudják ilyen mértékben javítani a hatékonyságot, nem tudják a megnövekedett bérköltségeket kigazdálkodni. A magyar tulajdonú cégek nem vonulnak ki az országból, megpróbálnak a volumenekkel és az árakkal játszani, ám a globális cégeknél reális alternatíva lehet más országokba telepíteni az itteni termelést. Vagy ha ezt nem is lépik meg egyelőre, a jövőben nem Magyarországot választják beruházási célpontként. A helyzetet nehezíti, hogy globális lassulás kezdődik el a világban. Még tart a növekedés, de már kisebb arányban, vagyis a nemzetközi közeg sem kedvező a vág-tázó bérekhez. A társ-vezérigazgató ezért megfontoltabb magatartásra intette a munkavállalók képviselőit: figyeljék a nemzetközi trendeket, a kilátásokat, mert könnyen baj lehet, ha a mostani bérnövekedési ütem nem lassul kezelhető mértékre. **Lakatos Péter**, a Videoton másik társ-vezérigazgatója, az MGYOSZ társelnöke a panelbeszélgetésben hangsúlyozta: a Videotonnak nem opció, hogy bezárják a magyar gyárat, és mondjuk, Kínába települjenek, nekik itt kell megtalálni a működés feltételeit biztosító kereket a jövőben is.

A magyar tulajdonú Videoton mellett a kereszctal-beszélgetésben a város hat nagy multi feldolgozóipari cégének vezetői vettek részt. E hét vállalat együttesen majdnem 1247 milliárd forintos árbevétellel rendelkezett 2017-ben, több mint 22 ezer munkavállalót foglalkoztatott, saját tőkéjük pedig meghaladta a 457

milliárdot. Óriási számok ezek! Nem mindegy hát, hogy ők hogyan látják a felpörgő bérekkel kialakult helyzetet.

Katus István, az Arconic-Köfém vezérigazgatója arról beszélt, hogy míg korábban a szakszervezetek infláció+1,5%-os béremelést kértek, újabban már 15%-ot kérnek. „Ezt nem lehet tartósan bírni” – mondta Katus István, s hangsúlyozta, az Alcoa-vállalatok közül a magyar gyárnak a mexikói a legnagyobb versenytársa, velük versenyeznek az új beruházásokért. „Most nem állunk jól. Meggyőződésem, hogy munkahelyek fognak megszűnni a béremelés miatt Magyarországon.”

Karikó Zsolt, a Hanon Systems Hungary Kft. ügyvezető igazgatója viszont a munkaerő-hiányra panaszkodott. Székesfehérváron elfogyott a munkaerő, ezért ott az automatizálható termékek gyártását tartották, a kevésbé automatizálható (azaz munkaerő igényes) termékeknek új helyszínt kerestek, Pécsre. „Nincsenek illúzióink, hamarosan Pécsen is elfogyhat a munkaerő” – mondta. A gyors béremelkedés miatt ő még nem kongatta a vészharangot. „Zártuk a bérolót a régióhoz képest, de a dél-európai országok még előttünk vannak bérben” – hangsúlyozta, de hozzátette: ha folytatódik a béremelkedés, akkor az gazdasági nehézségeket okozhat, és a munkaerő-igényes termékek tovább mennek keletre, ahol olcsóbb a munkaerő. Az automatizálás lesz a megoldás, de azt az anyavállalatoknál is megoldhatják, ezt a gyártást nem kell Magyarországra hozni, vagy itt tartani – jósolta Karikó Zsolt.

Sinkó Ottó, a Videoton társ-vezérigazgatója, az üzleti fórum szervezője

A SZŐLŐS GAZDA „SEGÍT”

A Székesfehérvári Üzleti Fórum meghívóján Zsoldos Péter karikatúrája, mely Arany János: Bolond Istók verse alapján készült. Elgondolkodtató...

Arany János: Bolond Istók
(második ének, 7. vsz)

És engem akkor oly érzés fogott el...
A szőlős gazda is, az egyszeri,
Magánkívül s örvöngve kacagott fel,
Látván, hogy szőlejét a jég veri,
Dorongot ő is hirtelen kapott fel,
Paskolni kezdé, hullván könnyei:
„No hát, no!” így kiált; „én uram isten!
Csak rajta! hadd lám: mire megyünk
ketten!”

Szincsák Attila, a Denso Gyártó Magyarország Kft. gazdasági igazgatója fontosnak tartotta, hogy a tőke, a munka és a szabályozás összhangban legyen. Ha ebből egy is meginog, akkor jönnek a gondok. Most a munkánál van probléma, ők elkezdték az automatizálást, ami a létszám csökkentéséhez vezetett. Ha ez folytatódna, még több ember veszítené el állását. Neki fontos, hogy a mintegy 5 ezer dolgozó stabil munkahellyel rendelkezzen náluk a jövőben is. Fontos, hogy az anyacég idehozzon még beruházásokat. „Az automatizálás nem vonzó, azt otthon is meg lehet csinálni. Itt a megfizethető munkaerő volt a lényeg”.

Török László, Grundfos Magyarország Kft. ügyvezető igazgatója, **Kis István**, a Harman Becker Kft. elnökhelyettese és **Frank Iepema**, Hydro Extrusion Hungary Kft. ügyvezető igazgatója. hasonló gondokról számolt be. Török László azt is

hangsúlyozta, hogy javíthat a helyzeten, ha a meglévő munkaerő kompetenciáját javítják, azaz képzik, s jó lenne, ha javulna a szervezethez, a hatékonyság. „Természetesen nem lehet a csavart gyorsabban becsavarni, de szervezettebben igen” – mondta Török László. „A magyar gyár egy sikertörténet”- mondta Frank Iepema. Számára 2018 a nagy változás éve volt. Akkor fordult elő először, hogy egy üzletet vissza kellett adni a holland anyacégnek, mert nem volt elég munkaerő. Elmondta, hogy számukra fontos a kiszámíthatóság. A hirtelen és nagymértékű béremelésekkel ez a kiszámíthatóság megingott. „Nem amikor arról kérdeznék, meddig tart még ez, nem tudunk válaszolni. Ez nem jó helyzet az újabb beruházások idecsábításához” – összegezte véleményét Frank Iepema.

A Székesfehérvári Üzleti Fórum alaphangulatát **Németh Dávid**, a K&H Bank vezető elemzője adta meg. Nem is azzal, hogy ő is felhívta a figyelmet a várható világgazdasági lassulásra, hanem a bérekkel kapcsolatos néhány megállapításával. Németh Dávid kiemelte, hogy azért következett be a béreknél a hirtelen nagy béremelési hullám, mert a munkavállalók úgy érezhették évtizedekig, hogy ki vannak szolgáltatva a munkaadóknak. A nemzetközi adatokat figyelve ez igaz is lehet, hiszen a költségek között a bérhányad folyamatosan csökkent a fejlett világban. Magyarországon is ez volt a helyzet, most kezdődött el egy korrekció. A globális növekedéssel párhuzamosan a munkanélküliség szinte mindenütt csökkent, így egyre nagyobb kincs a munkaerő. Különösen igaz ez a kelet-közép-európai régióban. A vállalatok még növekednének, s vennének fel munkaerőt Magyarországon, azonban egyre kevesebben találják meg a megfelelő munkavállalókat. Így viszont a dolgozók érdekvégyesítő képessége erősödött. Így várhatóan a következő időszakot sztrájkok jellemzik majd.

A helyzetet nehezíti – és a bérfelzárkózást is –, hogy a magyar tulajdonú vállalati kör nem elég termelékeny (a külföldi cégek termelékenysége háromszor akkora), ezért érzik tehernek a megnövekedett béreket. „Vagy előre kell menekülni és beruházni, vagy fel kell vásárolni más cégeket, amelyek csődbe mennek. A mérethatékonyság javítása is segít a bérnövekedés fedezetének megteremtésében” – vélekedett a szakértő.

BÉREMELÉSI HAJRÁ: idén sem lesz lassítás

Januárban 10,6 százalékkal nőttek a keresetek az egy évvel korábbiakhoz képest, a bruttó átlagkereset 343 500, a nettó 228 400 forint volt – jelentette a Központi Statisztikai Hivatal (KSH). A visegrádi országok közül 2010 és 2019 között Magyarországon nőtt a legjobban a bruttó átlagkereset.

A 2,7 százalékos inflációval számolva a reálkeresetek 7,7 százalékkal voltak magasabbak a tavaly januárjánál. A közfoglalkoztatottak nélkül számolva 354 200 forint volt a bruttó átlagkereset a legalább öt dolgozót teljes munkaidőben foglalkoztató vállalkozásoknál, költségvetési intézményeknél és a foglalkoztatás szempontjából jelentős nonprofit szervezeteknél.

A vállalkozásoknál 11,6 százalékos, a költségvetési szektorban 3,8 százalékos volt a béremelkedés a közfoglalkoztatottak nélkül. A különböző kedvezmények figyelembevételével számított nettó átlagkereset pedig 10,8 százalékkal nőtt az előző év azonos hónapjához képest.

A feldolgozóiparban 11,1 százalékkal 366 ezer forintra, az építőiparban 10,7 százalékkal 263 ezer forintra, a pénzügyi biztosítási területen 13,3 százalékkal, 634 ezer forintra nőttek a bruttó átlagkeresetek. A mezőgazdaságban 14,5 százalékos emelkedéssel 265 ezer forint volt a bruttó átlagkereset. A költségvetési szektoron belül a közigazgatásban 4,0 százalékkal 394 ezer forintra, az oktatásban 2,7 százalékkal 320 ezer forintra az egészségügyben 15,9 százalékkal 343 ezer forintra nőttek a keresetek – írja az MTI.

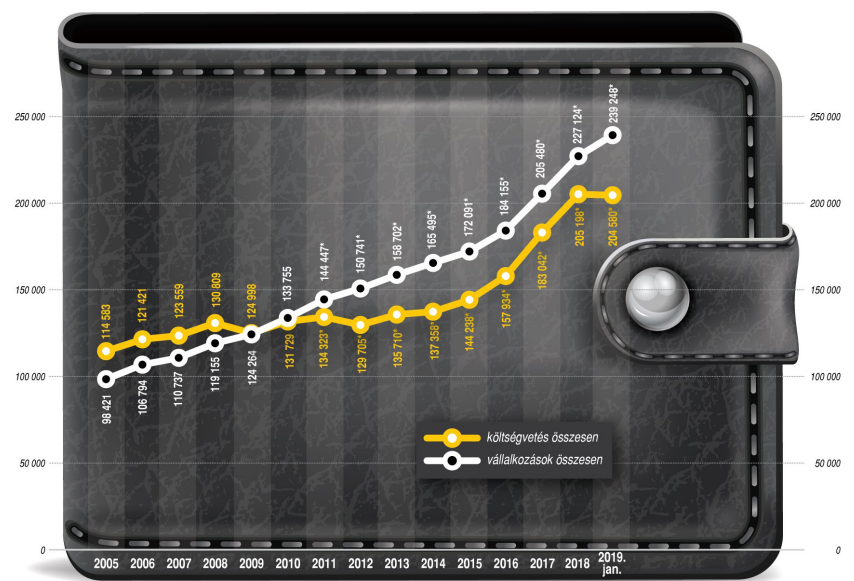
VARGA MIHÁLY: A KERESETEK A GAZDASÁGGAL EGYÜTT NŐTTEK

A munkahelyek számának bővülésével párhuzamosan a keresetek is nőttek Magyarországon, ami azt jelzi, hogy a magyar gazdaság növekedési, erősödési fázisban van – mondta Varga Mihály pénzügyminiszter e statisztikai adatokat kommentálva.

A pénzügyminiszter kiemelte, hogy a versenyszférában a bérnövekedés magasabb volt, mint a közszférában.

Az átlagkeresetek változása Magyarországon

A teljes munkaidőben foglalkoztatottak havi nettó átlagkeresete (forint/hó)

* Családi kedvezmény nélkül.

Forrás: KSH / MTVA Sajtóadatbank / MTI

A miniszter felhívta a figyelmet arra, hogy hosszabb távon a versenyszféra és a közszféra bérei nem szakadhatnak el egymástól, ezért is emelték idén többek között a rendvédelmi és honvédelmi alkalmazottak, az egészségügyi szakdolgozók és az önkormányzati hivatali alkalmazottak fizetését.

A 3,6 százalékos rendkívül alacsony munkanélküliségi ráta arra készíti a munkaadókat, hogy béremeléssel tartsák meg a jobban képzett munkaerőt – jegyezte meg a miniszter. Hozzátette, némely vállalatnál láthatóan beruházásokkal, technológiai fejlesztésekkel is enyhítik a munkaerőhiányt. Varga Mihály szerint a 2016-ban kötött hatéves megállapodás hatása az idei

béradatokban is érezteti hatását, a keresetek növekedését még az ideai minimálbér-emelés is segítette.

Visegrádi összehasonlításban 2010 és 2019 között Magyarországon nőtt a legjobban a bruttó átlagkereset – mutatott rá Varga Mihály. 2010-ig jelentős lemaradás halmozódott fel, így a kiemelkedő magyarországi bérnövekedés ellenére továbbra is Csehországban a legnagyobb az euróban számolt átlagkereset.

A Pénzügyminisztérium (PM) közleményében Varga Mihály közölte: 2010 óta több mint a duplájára emelkedett a minimálbér és a garantált bérminimum összege, a munkáltatói adóterhek pedig folyamatosan csökkennek. 2010 januárjához képest a nettó keresetek átlagosan 64 százalékkal, egy gyermek esetén 70 százalékkal, a két gyermekeseknél több mint 83 százalékkal, a három vagy több gyermekes családoknál pedig duplájára emelkedtek – írja az MTI.

ELEMZŐK VÉLEMÉNYE: IDÉN SEM LASSUL A BÉREMELKEDÉS ÜTEME

Az elmúlt három évhez hasonló béremelkedés várható az idén is alapvetően a szakemberhiány, illetve a minimálbér és a garantált bérminimum 8-8 százalékos emelése következtében – állapították meg az elemzők a KSH januári kereseti adatait kommentálva.

Németh Dávid, a K&H Bank vezető elemzője szerint az elmúlt három évhez hasonlóan az idén is jelentős, 7 százalékos körüli nettó reálbér-emelkedésre van kilátás. A növekedés egyrészt a minimálbér és a garantált bérminimum idei növelésének köszönhető. Ez tolja fel a teljes bértáblát. Másrészt a munkaerőpiacon látható túlkereslet miatti béremelési nyomás is hozzájárul a fizetések emelkedéséhez. Az idei már sorozatban a negyedik év lesz, amikor 7 százalékos felett növekednek a reálbérek, ami sok cég számára problémás lehet – írja. Az elmúlt években megugró bértömeg a költségoldalon jelentkezik, ami két oldalról is kockázatot jelent számukra. Az egyik az áremelési kényszer, a másik, hogy a termelékenység, hatékonyságot kell javítani a magasabb bérek miatt.

Suppan Gergely, a Takarékbank elemzője szerint várakozásokat meghaladva nőttek az átlagos bruttó bérek januárban. A Takarékbank várakozása szerint ebben az évben 9,6 százalékkal nőhetnek a bérek a bértáblán, a minimálbérek és a garantált bérminimum 8 százalékos emelése, valamint az egyre fokozottabb szakemberhiány miatt. A várt 3 százalékos infláció mellett ez 6,5 százalékosat kissé meghaladó reálbér növekedést eredményezhet, így 2013-tól 2019 végéig már összesen mintegy 51,5 százalékkal nőhetnek a reálbérek.

Regős Gábor, a Századvég Gazdaságkutató makrogazdasági üzletágvezetője szerint a bérek januári növekedése elsősorban a munkaerőhiány eredményeként továbbra is erőteljes bérdinamikát jelez. A következő hónapok adata ennél is dinamikusabb lehet, hiszen sok cégnél a bértárgyalások elhúzódtak, így később lesz emelés visszamenőleges hatással. A munkaerőhiányt mutatja az is, hogy a növekedés nagyobb volt a versenyszférában, mint a közszférában, ahol szintén a későbbi hónapokban várható korrekció a közalkalmazottak és az egészségügyi dolgozók béremelése révén. A januári adatokat ezen felül befolyásolhatta a cafeteria rendszer átalakítása is.

ROMÁNIÁBAN IS VÁGTATNAK A BÉREK

Februárban 13,6 százalékkal nőttek az infláció figyelembe vételével számolt reálbérek Romániában – közölte a román országos statisztikai intézet.

Az év második hónapjában a nettó átlagbér 17,9 százalékkal volt nagyobb, mint az előző év februárjában. Az idei második hónapban a bruttó átlagbér 4819 lej (327 690 forint), a nettó átlagbér 2933 lej (199 440 forint) volt.

A foglalkoztatottság elérte a 2020-ra kitűzött EU-s célokat

A 2018. december-2019. február közötti három hónapos időszakban a foglalkoztatottak átlagos létszáma 4 millió 497 ezer volt, 56 ezerrel több, mint egy évvel korábban. A 20-64 éves korcsoportban, a foglalkoztatottak száma 35 ezerrel, a foglalkoztatási ráta 1,1 százalékponttal, 75,0 százalékra emelkedett, ezzel elérte az Európai Unió 2020-ra kitűzött célértékét – jelentette a Központi Statisztikai Hivatal (KSH).

A 15-64 évesek foglalkoztatási rátája is 1,1 százalékponttal, 69,8 százalékra emelkedett. Ebben a korcsoportban 40 ezerrel nőtt a foglalkoztatottak száma, amiből 30 ezret a munkaröpiacra új belépők, 10 ezret pedig a munkanélküliségből kilépők hozták. A gazdaságilag inaktívak, azaz a munkaerőpiactól távol maradóak száma 71 ezerrel, 1,748 millióra csökkent beleszámítva a korosztály lélekszámának 41 ezres csökkenését.

Az elsődleges munkaerőpiacon dolgozó 15-74 évesek száma 80 ezerrel, a külföldi telephelyen dolgozóké 16 ezerrel nőtt, a magukat közfoglalkoztatottnak vallók száma 39 ezerrel lett kevesebb, mint egy évvel korábban.

uniós tagállamokkal összehasonlítva, ami további 250-300 ezer új álláshelyet jelentene. A még mindig jelenlévő feketefoglalkoztatás mellett ennek Horváth András szerint egyértelműen az az akadálya, hogy a még rendelkezésre álló munkaerő minősége meglehetősen alacsony. Szakpolitikai beavatkozás és az oktatásba minden eszközzel való bekényszerítés nélkül, tehát, nem várható érdemi előrelépés a magyar munkaerőpiacon – állapította meg a Takarékbank elemzője.

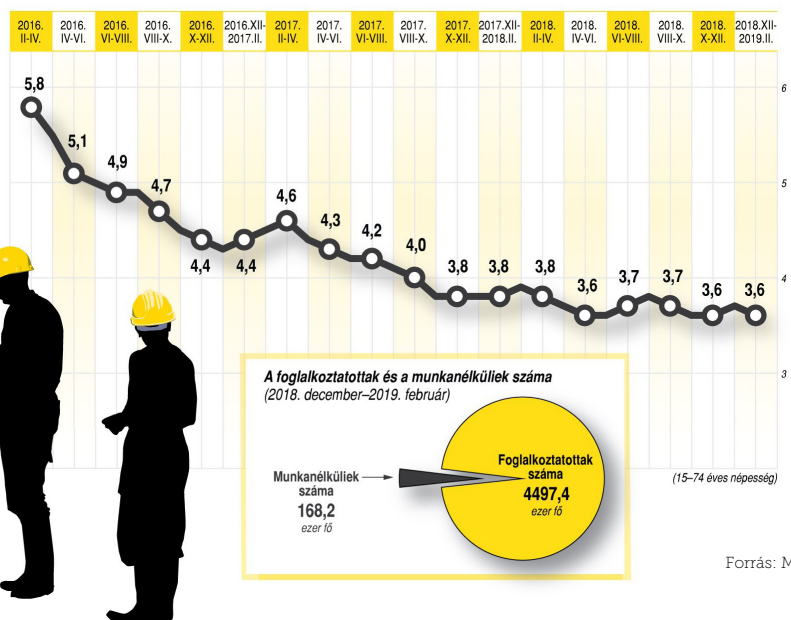
Ez a helyzet mindaddig fennállhat, amíg a hazai nettó bérek el nem érik azt a szintet, ami már az unión belül is vonzó célpiaccá teszi a magyar munkaerőpiacot és elindulhatna a magasan

ELEMZŐK: MÁR CSAK KOMOLY KÉPZÉSEKKEL ÉS BÉREMELÉSSSEL NÖVEKEDHET A FOGLALKOZTATOTTSÁG

A magyarországi foglalkoztatottak száma a rendelkezésre álló szabad munkaerő alacsony képzettsége miatt már csak a szakképzési programok komoly politikai támogatásával fokozható, vagy azzal, ha a nettó bérek elérnek egy olyan szintre, amely kiváltja a külföldön munkát vállalók visszaáramlását – állapították meg az MTI-nek nyilatkozó elemzők.

Horváth András, a Takarékbank elemzője az MTI-hez eljuttatott kommentárjában úgy ítélte meg, hogy a munkanélküliség szinte egyáltalán nem, de a foglalkoztatás is csak minimálisan araszolva tud elmozdulni kissé pozitívabb irányba annak ellenére, hogy a foglalkoztatási ráta még további legalább 4 százalékponttal javítható lenne a jelenleg versenyképesebb

A munkanélküliségi ráta alakulása (2016. február–2019. február)

Forrás: MTI

A bérek emelkedésével a keresetek egy idő után elérhetnek egy olyan szintet, hogy elindulhat egy visszaáramlási folyamat külföldről is

képzett munkaerő be- és visszaáramlása. Erre akár már középtávon is jelentős esély nyílhat, mivel a bérek évek óta kétszámjegyű mértékben növekednek és a következő években is ugyanez várható. A munkaerőhiányos állapotból következően kedvező a munkavállalók alkupozíciója, és így a növekvő fogyasztás évek óta stabil lába tud lenni a GDP-növekedésnek – tette hozzá.

Regős Gábor, a Századvég Gazdaságkutató makrogazdasági üzletágvezetője két mozzanatra hívta fel a figyelmet a legfrissebb adatokat kommentálva. Először arra, hogy folytatódott a közfoglalkoztatottak számának csökkenése, ami azonban nem járt a munkanélküliség növekedésével, azaz el tudtak helyezkedni az elsődleges munkaerőpiacon. Másrészt, 30 százalékkal nőtt a 65-74 éves foglalkoztatottak száma, amihez hozzájárulhattak a nyugdíj melletti munkavégzést ösztönző intézkedések.

Varga Zsombor, az Erste Bank junior makrogazdasági elemzője szerint az adatok összességében továbbra feszített munkapiacot jeleznek, ami az idén is megágyazhat a bérek folytatódó, bár lassuló ütemű emelkedésének. Mindez azt is jelenti, hogy a lakossági fogyasztás az idei évben is fontos támasza marad a magyar gazdasági növekedésnek, ellensúlyozva a globális piacokról érkező esetleges negatív hatásokat, amelyek leginkább az ipari export lassulásában mutatkozhatnak meg.

ÚJABB HÁROM MEGYÉRE TERJESZTI KI A KORMÁNY A MUNKAERŐ-PIACI PROGRAMOT

Nógrádra, Hevesre és Jász-Nagykun-Szolnokra is kiterjeszti a Pénzügyminisztérium (PM) az álláskereső és a közfoglalkoztatottak hatékonyabb elhelyezkedését célzó programját – jelentette be Varga Mihály pénzügyminiszter. Úgy látja, hogy a kormányhivatalok munkaerő-közvetítését javító program az eddigi tapasztalatok alapján eredményes, a korábban

bevolt három megyében – Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Borsod-Abaúj-Zemplén – mintegy 5500 álláskeresőt és közfoglalkoztatottat sikerült kihelyezni a vállalkozásokhoz, ami Hajdú-Bihar megyében ötszöröse, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében pedig több mint a duplája volt a korábbiaknak.

A kormány céljai között szerepel, hogy a még meglévő munkaerő-tartalékból minél többen helyezkedjenek el a versenyszférában, ez a magyar gazdaság valamennyi szereplőjének érdeke. Ezért a programot fokozatosan, az egész országra ki kívánják terjeszteni jövő év tavaszáig.

A tavaly augusztusban indult program célja, hogy a munkaügyi hivatalok a korábinál hatékonyabb segítséget nyújtsanak a pályakezdőknek, kisgyermekes anyáknak, közfoglalkoztatottaknak, valamint álláskeresőknél. Kiemelte, hogy mostanra a foglalkoztatáspolitikának nem a munkanélküliségi ráta jelenti a kihívást, hanem az erős munkaerő-kereslet. A kormány erre reagálva, és a növekedés ütemének fenntartása érdekében törekszik az oktatás, szakképzés, duális képzés további elterjesztésére.

Varga Mihály a KSH legfrissebb foglalkoztatottsági adatairól szólva kiemelte, hogy a 2010 óta eltelt időszakban Magyarország a foglalkoztatás növekedését tekintve régiós összevetésben az első, uniós szinten a harmadik helyen áll. A rendszerváltás óta nem dolgoztak olyan sokan az év ezen időszakában, mint most. A foglalkoztatási ráta 14 százalékponttal nőtt Magyarországon 2010 és 2018 között, eléri a 70 százalékot és kedvezőbb az uniós átlagnál.

Pozitívan értékelte, hogy a versenyszférában volt a legmagasabb a munkába lépők számának a növekedése az elmúlt egy évben, 80 ezerrel nőtt a versenyszféra munkavállalóinak a száma. Ez azt mutatja, hogy 2010 óta több mint 800 ezerrel nőtt a munkába állók száma, a versenyszférán belül 670 ezerrel többen tudtak elhelyezkedni. A közfoglalkoztatásban lévők száma jelentősen csökkent, az elmúlt egy évben 39 ezerrel, ami azt jelzi, hogy egyre többen lépnek át az elsődleges munkaerőpiacra.

Varga Mihály,
penzügyminiszter

„A 2010 óta eltelt időszakban Magyarország a foglalkoztatás növekedését tekintve régiós összevetésben az első, uniós szinten a harmadik helyen áll”

Rontott a világgazdasági növekedési előrejelzésén a Nemzetközi Valutaalap – a magyart viszont javította

Veszít lendületéből a világgazdaság idei növekedése tavalyhoz képest a Nemzetközi Valutaalap (IMF) legújabb, frissített prognózisa szerint. Az idei és a jövő évi magyar GDP-növekedési előrejelzését viszont javította: 2019-ben 3,6 százalékra, jövőre pedig 2,7 százalékra.

NEMZETKÖZI KÖRKÉP: NÉMETORSZÁG A NAGY VESZTES

Az IMF a tavaly októberben publikált World Economic Outlook (WEO) előrejelzésének felülvizsgált és módosított változatában 0,4 százalékponttal 3,3 százalékra csökkentette a 2019-es és 0,1 százalékponttal 3,6 százalékra a 2020-as globális GDP-növekedési előrejelzését. Az IMF számításai szerint tavaly a globális GDP 3,6 százalékkal nőtt.

Az IMF prognózisa szerint a fejlett gazdaságok a tavalyi 2,2 százalék után az idén 1,8 százalékkal, jövőre 1,7 százalékkal nőnek, ami 2019 esetében 0,3 százalékpontos csökkenést jelent a tavaly októberi prognózishoz képest. A jövő évi előrejelzést az IMF nem módosította. A fejlett gazdaságok között az Egyesült Államok gazdasági növekedése az idén 2,3 százalékra, jövőre 1,9 százalékra lassul az új prognózis szerint a tavalyi 2,9 százalékról. Az októberi prognózishoz képest az idei évre 0,2 százalékponttal rontotta, a jövő évre vonatkozóan ugyanakkor 0,1 százalékponttal javította becslését.

Az euró övezet idei növekedési előrejelzését 0,6 százalékponttal 1,3 százalékra csökkentette az IMF, a jövő évit pedig 0,2 százalékponttal 1,5 százalékra rontotta. A tavalyi növekedés 1,8 százalék volt. A legnagyobb negatív korrekciót a német gazdaság kapta az IMF-től, az idei növekedés eszerint csupán 0,8 százalék lesz, 1,1 százalékponttal kisebb az októberben jelzethnél. A 2020-as növekedést 1,4 százalékra várja az IMF, ami az októberi előrejelzéshez viszonyítva 0,2 százalékpont rontás. A tavalyi német növekedés 1,5 százalék volt. Franciaország esetében az idén 1,3 százalékos növekedésre számít az IMF, 0,3 százalékponttal gyengébbre az októberben vártnál, a jövő évi várható gazdasági bővülést pedig 0,2 százalékponttal 1,4 százalékra csökkentette a szervezet. A francia GDP tavaly 1,5 százalékkal nőtt. Olaszország idei növekedését 0,9 százalékponttal 0,1 százalékra vágta vissza az IMF, a jövő évit pedig változatlanul 0,9 százalékra teszi. A 2018-as olasz növekedés 0,9 százalék volt. Nagy-Britannia GDP-növekedése a tavalyi 1,4 százalékról az idén 1,2 százalékra lassul,

ROMLÓ KONJUNKTÚRAINDEKSZ

2019 első negyed-évében kis lépésekkel ugyan, de folyamatosan csökkent a GKI konjunktúraindex. A márciusi romlás az üzleti várakozások miatt következett be, a fogyasztóiak ugyanis február után márciusban is kissé javultak. A konjunktúraindex a februári 6,7 pontról 6,2 pontra csökkent márciusban. Az üzleti bizalmi index 12,1 pontra csökkent az előző havi 12,9 pontról, a fogyasztói bizalmi index viszont mínusz 11,1 pontról mínusz 10,7 pontra javult márciusban.

HETEDSZER FÖLFELE

A Nemzetközi Valuta-alap az elmúlt négy évben immár a hetedik alkalommal módosította felfelé a Magyarországra vonatkozó várakozását, ahogyan a többi nemzetközi szervezet – például az Európai Unió és az OECD – is javította Magyarországra vonatkozó a növekedési prognózisát – írja a Pénzügyminisztérium az IMF-jelentést kommentáló közleményében.

MAGYAR ELŐREJELZÉSEK 2019-RE: AHÁNY IN- TÉZET, ANNYI SZÁM

Kopint-Tárki:	4%
Századvég Gazdaság- kutató	3,9%
Pénzügykutató Zrt:	3,7%
GKI Gazdaság- kutató Zrt:	3,5%
Magyar Nemzeti Bank	3,5%

jövőre pedig 1,4 százalékos lesz. Az idei évi növekedés 0,3 százalékpont, a jövő évi pedig 0,1 százalékpont lefelé módosítást jelent az októberi prognózishoz képest.

Az Európai Unió esetében a jelentés összeállításai az idén 1,6 százalékos, jövőre 1,7 százalékos gazdasági növekedést várnak a tavalyi 2,1 százalék után. Októberhez képest az idei várható bővülési ütemet 0,4 százalékponttal, a jövő évit 0,1 százalékponttal rontották.

A feltörekvő országok együttes GDP-növekedése a tavalyi 4,5 százalék után idén 4,4 százalék, jövőre 4,8 százalék lesz. Októberhez képest az IMF az idei várható növekedési ütemet 0,3 százalékponttal, a jövő évit 0,1 százalékponttal rontotta.

Oroszország növekedési kilátását is rontotta az IMF: az idei 0,2 százalékponttal lehet alacsonyabb az októberi előrejelzésnél, 1,6 százalék, a 2020-as pedig 0,1 százalékponttal alacsonyabb, 1,7 százalék. A 2018-as orosz növekedés 2,3 százalék volt.

A kínai gazdaság tavalyhoz képest veszt a növekedési lendületéből az idén, de kevésbé az októberben vártánál. A tavalyi 6,6 százalékos gazdasági bővülés után idén a növekedés 6,3 százalékra lassul, ami az októberben várthoz képest 0,1 százalékpont felfelé javítás. Az IMF várakozása szerint Kína jövő évi GDP-növekedése 6,1 százalék lesz, 0,1 százalékponttal alacsonyabb az októberben vártánál.

A világkereskedelmi forgalom tavalyi 3,8 százalékos növekedése idén lassul, 3,4 százalék lesz, ami 0,6 százalékpontos rontás az októberi előrejelzéshez képest. A forgalomműködés jövőre várhatóan 3,9 százalék lesz, 0,2 százalékponttal kisebb az októberi becslésben szereplőnél.

A világkereskedelmi forgalom a fejlett gazdaságok körében nagyobb ütemben lassul, mint a fejlődő térségekben. A fejlett régiókban

az idén 1 százalékponttal, jövőre 0,3 százalékponttal lehet kisebb a növekedés, mint ahogy azt októberben jelezte az IMF, idén így a bővülés 3 százalékos, jövőre 3,2 százalékos lesz a tavalyi 3,3 százalék után. A fejlődő régiókban pedig az idén az októberben vártánál 0,2 százalékponttal kisebb, 4,6 százalék, jövőre ugyancsak 0,2 százalékponttal szerényebb, 5,3 százalék lesz a tavalyi 5,6 százalékos bővülés után.

Az irányadó világpiaci olajár (a Brent, Dubai Fateh és WTI számtani átlaga) az IMF várakozásai szerint a 2018-as 68,33 dollárhoz képest az idén 13,4 százalékkal csökken, jövőre pedig további 0,2 százalékkal. Tavaly 29,4 százalékkal emelkedett az irányadó átlagár.

Az infláció a fejlett régiókban a tavalyi 2,0 százalék után az idén 1,6 százalék lesz, 0,3 százalékponttal kisebb az októberben jelzetté, jövőre pedig 2,1 százalék lesz, ami 0,1 százalékponttal magasabb az októberben becsülté. A fejlődő régiókban a tavalyi 4,8 százalék után az idén 4,9 százalékos inflációra számít az IMF, 0,3 százalékponttal kisebbre az októberben jelzetté, jövőre pedig 4,7 százalékra, 0,1 százalékponttal magasabbra az októberben vártánál.

MAGYAR KILÁTÁSOK: JOBBAK, MINT OKTÓBERBEN

A magyar gazdaság idén 3,6 százalékkal, jövőre pedig 2,7 százalékkal nőhet a tavalyi 4,9 százalék után az IMF honlapján megjelent, Világgazdasági kilátások, 2019 április (World Economic Outlook, April 2019) című tanulmány szerint. A novemberben közzétett európai regionális gazdasági előrejelzéshez képest Magyarország hazai össztermékének (GDP) idei növekedési ütemét 0,3 százalékponttal, a jövő évit pedig 0,1 százalékponttal emelték a valutaalap elemzői.

Az éves átlagos infláció a tavalyi 2,8 százalék után idén 3,2 százalékra gyorsulhat, jövőre pedig 3,1 százalék lehet, a tavaly októberben közzétett őszi világgazdasági prognózishoz képest a fogyasztói árak emelkedésének idei várható értékét 0,1 százalékponttal emelték a valutaalap szakértői.

Októberhez képest jelentősen csökkentették a folyó fizetési mérleg GDP-arányos többletének várható mértékét az elemzők. A friss előrejelzés szerint a többlet idén 0,5 százalék, 2020-ban pedig 0,6 százalék lehet a 2018-ban mért 0,5 százalék után. Az októberi prognózisban 2018-ra még 2,3 százalékot vártak, az idei évre pedig 2,1 százalékot jósoltak.

A munkanélküliségi ráta idén 3,5 százalékra, jövőre pedig 3,4 százalékra csökkenhet a tavalyi 3,7 százalék után. Októberhez képest nem változott az idei előrejelzés.

MTI

LASSÍT vagy LASSÍTJÁK a német mozdonyt?

Erősödnek a nemzetközi sajtóban azok a hangok, mind Európa pénzügyi elitje, mind a Nemzetközi Valutalap részéről, amelyek az észak-európai országok, de különösen Németország fiskális esz-köztárának a gazdasági növekedés szolgálatba állítását sürgetik. A helyzet paradox: mintha az elmúlt évtized sikerországainak eredményei arra köteleznék őket, hogy stabilizálják az európai gazdasági teljesítményt.

Aprilis elején az észak-olaszországi Comoban tartott problémafeltárás meglehetősen nyílt volt. A megbeszélés az alábbi témákról szólt:

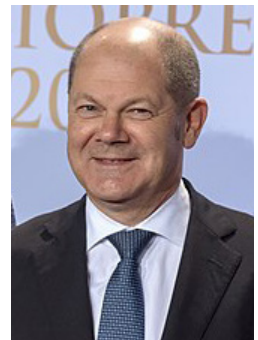
1. AZ EKB EDDIG OROSZLÁNÉRST VÁLLALT A BIZALOM, HITELEZÉSI AKTIVITÁS HELYREÁLLÍTÁSÁBAN, MOST MÁR A KÖLTSÉGVETÉSI ÉS STRUKTURÁLIS POLITIKÁKON A SOR

Ez a megállapítás kíván némi magyarázatot. Az éves franciaországi gazdasági teljesítményt meghaladó jegybankpénz-teremtés előnye, hogy gyors, viszont jellegéből fakadóan nem lehet célzott. A fogyasztást és a beruházásokat támogatni képes kamatpolitika és mennyiségi lazítás ezek ösztönzésére képes, a jövedelemarányok átcsoportosítására, az egyenlőtlenségek csillapítására nem. Ráadásul a monetáris eszköztár további hatékonysága már megkérdőjelezhető – akinek ésszerű beruházási terve volt, megvalósította. A zéró kamatkörnyezet ráadásul felértékelte a hozamokat, az eszközárak ezért folyamatosan nőttek. Az ingatlanok árnövekedése egyre nagyobb feszültségekhez vezet, lásd a napokban lezajlott, a magas lakbérek ellen tüntető berlini tömeget. Talán erre is gondolt El-Erian, az Allianz amerikai leányvállalatának vezető közgazdásza, elismert kötvénypiaci szakértő, amikor a jegybankpolitikák növekvő költségeiről beszélt.

Az EKB egyre nehezebben indokolhatja növekedést támogató politikáját. Mert az egyes rétegek számára a növekvő bérek oldalán talán javít, ám a másik oldalon a lakhatás költségoldalán nagyot ront diszponibilis jövedelmi pozícióikon. A monetáris politika sajátossága, hogy az adósságszolgálaton képes könnyíteni, a beruházásokat, és általában a hitelfelvételt képes ösztönözni. Ezzel az eszközzel tehát most már csínján kell bánni. Az adott ország szuverén államadóssága piacára vonatkozó egyharmados limit – hogy az EKB ne kerülhessen politikai szerepbe – a rászoruló mediterrán országok további jegybanki finanszírozását amúgy is korlátozza. A központi bank vezetése is látja az eszközárak elszaladását, a kamatlábak részben dezinformáló hatásait. A mór megtette kötelességét, a mór marad, de többet nem tüsténkedik.

2. A SZÁMOTTEVŐ GAZDASÁGOK ÁLLAMADÓSSÁGA NAGYON MAGAS, KIVÉVE...

A szereplők és nyilatkozók nem magyarázták meg jól, hogy az USA, az Egyesült Királyság és Franciaország kormányadóssága milyen kényszerek és folyamatok hatására duplázódott az elmúlt 10 évben, hanem csak a száraz tényeket közölték. Európában lényegében csak az észak-európai térségnek van fiskális mozgásteret, mérete miatt pedig elsősorban Német-

Fotó: Frank Schwichtenberg

Olaf Scholtz

A német pénzügy-miniszter nem híve a költségvetési lazításnak. Amikor ezért bírálják, a német kormány expanzív befektetési stratégiáját dicséri és hangsúlyozza, folyamatosan növelik a védelmi kiadásokat. Vagyis azért nem tétlenkednek...

ország költségvetési lazítása fordíthat a romló uniós gazdasági kilátásokon.

Az elmúlt évtizedben a német gazdaság nagyot lendített nemcsak magán, hanem az Unió is. A devizaövezet piacán a német gazdasági szereplők általában versenyképesebbnek bizonyultak, talán Hollandiát és Ausztriát leszámítva, mint más országbeli vállalkozások.

A tartós és tekintélyes külkereskedelmi és folyó fizetési többletére támaszkodva, a 2010-2012-es konszolidációs időszakot követően, azt is megengedhette magának, hogy rendszeresen egyensúlyi, sőt szufficites költségvetési pozíciót teljesítsen. Ráadásul a köz-és magánadósság szerkezete sem mutat egyensúlytalanságot. Bár a holland, és általában a skandináv országok – különösen Dánia, Svédország – államadóssága a kibocsátás arányában messze alatta marad a német értéknek, viszont a magánadósságok, különösen a háztartások adósságszintje lényegesen magasabb. (Lásd a táblázatot alább)

A kivételes helyzetben levő, Unió kívüli Norvégiát és Svájcot nem szerepeltettük a táblázatban. Ha az államadósság szintjét nézzük, akkor inkább Svédországnak és Dániának, esetleg Hollandiának kellene költségvetési élénkítést folytatnia. A lépték azonban meghatározó.

A folyó fizetési mérleg kibocsátásarányos többlete tekintetében még az európai dobogóra is alig fér fel Németország. De megint csak a méret miatt Svájc, Dánia és Hollandia teljesítménye nem szúr szemet. Hollandia egyébként éppen a német piacon realizál elég tekintélyes többletet.

A német háztartások fogyasztói attitűdje pedig meglepő módon általában német. Nem adósodik el túlságosan, inkább megtakarít. Adócsökkentésekkel azért bizonyosan lehet az alacsonyabb jövedelmű csoportok fogyasztását is ösztönözni.

A NÉMET KORMÁNY ELZÁRKÓZOTT – EGYELŐRE

A como-i megbeszélést követően a Nemzetközi Valutaalap szokatlanul nyílt felszólítására gyorsan reagált Scholz német pénzügyminiszter. Dicsérte a kormánya expanzív befektetési stratégiáját, hangsúlyozta a védelmi kiadások folyamatos növelését. Nem említve az amerikai adminisztrációt, hozzátette, hogy politikai térben előállított kockázatok okoznak globális gazdasági bizonytalanságot. Weidmann német jegybankelnök azonnal támogatásáról biztosította a minisztert, hangoztatva, hogy a német növekedési kockázatok túldimenzióáltak, és egyelőre nem követelnek fiskális lépéseket.

A német gazdaság, még messze van a recessziótól. Helyeselhető a puszkapor tartalékolása. Másnak már elég kevés van, ezért a későbbiekben még jobban felértékelődhet. A nemzetközi nyomás viszont nem fog gyengülni. A világ pénzügyi elitjének egyelőre ez az egyetlen ötlete.

MINDEKÖZBEN A KERESKEDELMI HÁBORÚ ÚJ FOLYTATÓDIK?

Komoly érdekellentétet jeleznek az amerikai-európai gazdasági kapcsolatok. Ennek rövidtávon Németország lehet a legnagyobb vesztese. Az amerikai fél ugyanis a Boeing-Airbus vetélkedés kapcsán – és erre már a Bombardier kanadai cég brit állami támogatásakor is fény derült – tartós állami szubvenciót keresztül biztosított jogtalan versenyelőnyrel gyanúsította meg az európai repülőgépgyártás zászlóshajóját.

A tartósan kiugró exportteljesítmény kezdi szűrni a világ, különösen az amerikaiak szemét. Trump elnök Twitter-üzenetében belengette, hogy az európai brutális kereskedelmi gyakorlatnak változnia kell. A „brutális” jelző

JAVULT A GAZDASÁGI HANGULAT NÉMETORSZÁGBAN

Javult a gazdasági hangulat Németországban és az euró övezetben márciusban, immár az ötödik egymást követő hónapban a manheimi ZEW (Zentrum für Europäische Wirtschaftsforschung) gazdaságkutató intézet felmérése szerint. A megkérdezett német pénzügyi elemzők és intézményi befektetők következő hat hónapra vonatkozó várakozásait mutató gazdasági hangulatindex értéke 9,8 ponttal mínusz 3,6 pontra emelkedett márciusban. A jelentős javulás ellenére ez az érték messze elmarad a 22,2 pontos hosszú távú átlagtól, ugyanakkor kedvezőbb a mínusz 11,3 pontos várakozásoknál.

Adósságok alakulása

a skandináv országokban, Németországban és Hollandiában

(2007–2017)

	Kormányzati adósság a GDP-hez viszonyítva, %		Háztartások adóssága a GDP-hez, %		Folyó fizetési mérleg a GDP hez, %	
	2007	2017	2007	2017	2007	2017
Dánia	27	36,5	120	118	1	8
Finnország	35	61,5	50	65	3	(0,5)
Hollandia	43	56,7	100	102	7	10,5
Németország	63	64	65	54	7	8
Svédország	38	40,6	61	87	8	3

NÖVEKEDÉSI VÉSZJELZÉSEK

A német gazdaság még messze van a recessziótól, de már kongatják a vészharangot. Az IMF a német gazdaság növekedésére hajtotta végre a legnagyobb korrekciót, lefelé. A német jegybankelnök viszont úgy látja, a német növekedési kockázatok túldimenzionáltak, egyelőre nem követelnek fiskális lépéseket.

használata indokait nem részletezte, ahogyan a változás irányait sem.

A kereskedelmi mérleg hatalmas többlete még Németországban sem vált ki osztatlan lelkesedést. Meglepő módon, 2018 nyarán az IFO német gazdaságkutató intézet károsnak, sőt egyenesen mérgezőnek nevezte a német exporttöbbletet, amely inkább kötelezettségeket implicál, és nem tekinthető a német gazdasághoz történő értékes hozzájárulásnak. A német külgazdasági teljesítmény nemcsak az USA-ban irritáló, hanem az Unión belül is. A kormány egyik feladata – szerintük –, hogy valamilyen módon csökkentse azt, egyben ösztönözze a belső fogyasztást, ezen keresztül az importot.

Kissé morbid. Mintha Franz fegyverrel kényszerítené Johnt, hogy BMW-t vegyen. Ha azonban a vámok kivétele következtében a BMW 20%-kal drágul, lehet, hogy John mégis Cadillac-be ül. A piactudomány nyerteseinek eddig elismerés járt akkor is, ha egy nemzetgazdaságból sok induló volt. Az idők változnak, és az amerikai adminisztráció ilyenkor valamilyen praktikára gyanakszik.

Mindenesetre a GDP növekedés üteméhez és egyben a kormányzati adósságcsökkentéshez a többletes kereskedelmi mérlegek számottevően hozzájárultak. A 2009-2011-es

válságkezelést követően a német szuverén adósságszint elérte a 80%-ot, onnan tornázták le fegyelmezett munkával 65% alá.

Az amerikai fél a csúcsvállalatokhoz tartozó beszállítói láncok unióban érvényesülő teljes állami szubvenciórendszerét megkérdőjelezheti. Ebben pedig sok vezető német vállalat érintett. Ennek kapcsán jó sok elvet lehet megvitatni – gazdaságfilozófiai, kormányzati szerepvállaláshoz kapcsolódó, piacbefolyásolási és fair kereskedelmi gyakorlati kérdéseket egyaránt. Ha mindezek a tárgyalóasztalra kerülnek, hosszú tárgyalási fordulókat láthatunk majd. A felek jelenleg az üzengetés, és kissé barátságtalan ütésváltás időszakát élik. A teljes kereskedelmi forgalomhoz mérten elenyésző kontingens kölcsönös vámolása az előkészítés fázisában van. Önmagában egyébként a nyilvánvaló érdekellentét felszínre kerülése, és ott tartása, alkalmas a befektetői és fogyasztói bizalom megingatására.

Az európai szinten egy le nem zárt Brexit folyamattal, európai parlamenti választásokkal, és az új Európai Bizottság felállításával ez éppen alkalmas időszak egy alapos kereskedelmi vita lefolytatására. Alkalmat teremt a recesszióra, mert nagyon erős bizonytalanságot okozhat. És ha ez így lesz, akkor tényleg szükség lehet a soha véget nem érő ösztönző megoldások következő eszközére: a német-holland fiskális élénkítésre.

Kelemen Gábor

EU: a fő globális megatrendek között van a klímaváltozás, az urbanizáció és a demográfiai válság

A klímaváltozás, az urbanizáció és a demográfiai válság jelentette kihívások a legfontosabb globális megatrendek között vannak. Ezek elkerülhetetlenül és nagyban befolyásolni fogják a világ működését 2030-ig – olvasható a figyelmeztetés egy európai uniós jelentésben.

Az EU fő intézményeinek szakemberei által közösen összeállított, „Globális trendek 2030-ig: kihívások és lehetőségek Európa számára” című dokumentumot az Európai Parlament brüsszeli székházában mutatták be.

Az összefoglalóban kiemelték, hogy az ipari forradalom előtti szinthez képest 1,5 Celsius-fokos globális felmelegedés gazdasági és környezeti károkat fog okozni. Európának és Afrikának továbbá komoly demográfiai kihívásokkal kell szembenéznie, előbbinek a társadalom elöregedését kell kezelnie, míg utóbbinak a népességrobbanást.

Mint írták, a világ lakosságának körülbelül kétharmada városokban fog élni, s amennyiben nem kezelik megfelelően a változást, akkor ez a bűnözés, az erőszak és a környezetszennyezés fokozódásához vezethet.

Globális megatrendként határozták meg ezek mellett azt, hogy az Egyesült Államokat lehaladva Kína lesz a világ legnagyobb gazdasága, ugyan az egy főre jutó bruttó hazai terméke (GDP) még mindig négyszer alacsonyabb lesz, mint az Európai Uniónak. Kína és India felemelkedése nyomán az EU részesedése a globális GDP-ből a mostani 15 százalékról 13 százalékra fog csökkenni 2030-ra. Az elemzők szerint ugyanakkor „joggal feltételezhető, hogy Kína gazdasági növekedése kizárólag akkor lehet fenntartható, ha együtt jár a politikai szabadságjogok helyzetének javulásával”.

TÁMOGATÁS A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSNEK

Az európai uniós tagállamok támogatják az uniós tanács Agenda 2030 munkacsoportjának következtetéseit, az erről szóló dokumentumot, amely irányadó lesz abban, hogy a következő 4-5 évben hogyan lehet a gyakorlatba átültetni a

fenntartható fejlődésre irányuló Agenda 2030 célkitűzéseit. Az Európai Bizottság január végén egy vitaanyagot terjesztett elő, amely arról szól, hogy miként lehet megvalósítani 2030-ig egy fenntarthatóbb Európát.

A geopolitikát meghatározó legfőbb trend, hogy véget ér a hidegháborút követő időszakot jellemző, Egyesült Államok által dominált egypólusú világrend. Aláhúzták, ha befolyásos szereplő kíván maradni a nemzetközi porondon, akkor az EU-nak változtatnia kell azon, miként gondolkodik magáról, a védelempolitikáról, a diplomáciáról, illetve stratégiai autonómiára van szükség.

Fegyveres konfliktusok továbbra is lesznek minden erőfeszítés dacára, elsősorban a Közel-Keleten és Afrikában államok közötti, területi háborúkra, Európában viszont hibrid jellegű, fejlett technológiájú konfliktusokra lehet készülni. Kiemelték, az élelmiszer és az ivóvíz hiánya önmagában nem fog háborúkat okozni, de jelzi, hogy komoly problémák vannak egy adott ország kormányzásában, ami viszont már lehet ok.

Valószínűleg ugyancsak nem fog eltűnni a terrorizmus Európában, minthogy a toborzás még mindig folyik, és az ideológiai motiváció sem szűnt meg.

A jelentésben figyelmeztettek, a demokratikus rendszerek védelme elengedhetetlen, és ehhez a mostaninál szilárdabb biztosítékokra van szükség, a populista pártok pedig egészen addig részei lesznek a politikai életnek, amíg megoldás nem születik azokra a kérdésekre, amelyek a malmokra hajtják a vizet.

Az Európába irányuló migrációt illetően rámutattak, az bizonyos megatrendek tünete, így nehéz megjósolni az alakulását, noha mértéke

A 2015–2016-os bevándorlási válság élénken él az európai döntéshozók emlékezetében. A jelentésben hangsúlyozzák, az EU-nak proaktívan kell fellépnie a folyamatok kordában tartása érdekében. Az Európába irányuló migráció bizonyos megatrendek tünete, megszűnni nem fog, de intézkedésekkel befolyásolható.

hullámzó lesz, megszűnni nem fog. Mint írták, a 2015–2016-os bevándorlási válság tapasztalatai mutatják, aktív fellépésre van szükség az EU részéről a folyamatok kordában tartása érdekében.

Növekedni fog eközben a globális energiaforgasztás, éves szinten 1,7 százalékkal, amelynek legnagyobb részéért a fejlődő országok lesznek felelősek.

Az internetre csatlakoztatott eszközök száma ötszörösére, mintegy 125 milliárdra emelkedik 2030-ra, és duplájára nő a légi utasok száma is.

Ennek kapcsán hangsúlyozták, hogy Európának fel kell zárkózni az Egyesült Államok és Kína mellé, amennyiben tényező kíván maradni ezen a területen. Megemlítették végezetül egyebek mellett a mesterséges intelligencia folyamatos fejlődését is, amely komoly kihatással az élet minden területére.

Európai Bizottság: megerősített védelem az uniós munkahelyeknek

Az Európai Unió megerősített piacvédelmi intézkedései révén Európa-szerte 320 ezer munkahelynek biztosít védelmet a tisztességtelen külföldi versennyel szemben – közölte az Európai Bizottság az uniós piacvédelemről szóló éves jelentésében.

Mint közölték a tisztességtelen kereskedelem ellen 2014 óta hozott reformintézkedések arra irányulnak, hogy az európai vállalatok és munkavállalók tisztességes feltételek mellett versenyezzenek világszerte. A bevezetett 135 intézkedés kétharmada a Kínából származó áruk behozatalára vonatkozik.

A tájékoztatás szerint 1994 óta 2018-ban volt az uniós dömpingellenes és szubvencióellenes jogszabályok legnagyobb szabású felülvizsgálata. A reform megerősítette a dömpingelt és a támogatott behozat

tallal szembeni uniós védelem eszköztárát.

A jelentés szerint 2014 novemberétől 2018 decemberéig az Európai Bizottság 95 piacvédelmi intézkedést rendelt el. 2018 végén az EU-ban 93 végleges dömpingellenes intézkedés és 12 szubvencióellenes intézkedés volt hatályban. Ezek közel 44 százaléka az importált acéltermékekre vonatkozott. A hatályos intézkedések több mint kétharmada (68 százaléka) a Kínából importált termékeket érintette.

Az EU piacvédelmi intézkedései, a vámok a tisztességtelenül árazott be-

hozatal 99 százalékos csökkenését eredményezték. Ugyanakkor a vámok mértékét az EU úgy határozta meg, hogy az elegendő legyen a versenyfeltételek helyreállításához az uniós piacon, de ne jelentsen túl nagy terhet az uniós fogyasztók és a behozatalra támaszkodó ágazatok számára.

Az EU védintézkedéseket hozott az egyebek mellett az Egyesült Államok által az acél- és alumíniumágazatban bevezetett intézkedéseket követően, azok uniós acélágazatra gyakorolt káros hatásainak kezelése érdekében. A bizottság szerint erre azért volt szükség, hogy a globális kereskedelem az EU felé terelődjön, ami az uniós acélgyártók gazda-

sági helyzetének súlyosbodásával fenyegetett volna.

Elmondták azt is, hogy az uniós bizottság mintegy 70, az uniós exportőröket célzó külföldi piacvédelmi vizsgálatba avatkozott be amiatt, hogy a piacvédelmi eszközöket indokolatlanul vagy visszaélészerűen vetik igénybe. Ezek közül számos esetben sikerült megakadályozni a vámok fenntartását vagy bevezetését. Jelenleg 174, az uniós exportőröket célzó piacvédelmi intézkedés van hatályban - ez a szám 2017-ben 162 volt. Ez a növekvő tendencia várhatóan a következő években is folytatódni fog - közölték.

MTI

Washington több milliárdos vámot vetne ki az Európai Unió termékeire

Az USA 11 milliárd dollár értékű vámot kíván kivetni az Európai Unió termékeire abban az esetben, ha az EU nem hagy fel az Airbus repülőgépgyártó vállalatnak nyújtott támogatással - jelentette be közleményében Robert Lighthizer, az Egyesült Államok kereskedelmi főtárgyalója.

Az amerikai kormányzat nem sokkal azt követően hozta nyilvánosságra álláspontját, hogy a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) arra a következtetésre jutott, hogy az Európai Unió törvényellenesen nyújt támogatást az Airbusnak és az Egyesült Államok pedig szintén törvényellenesen szubvencionálja a Boeing repülőgépgyártót.

Robert Lighthizer közölte: a vámtarifákat az 1974-es kereskedelmi törvény alapján vetnék ki. A Trump-adminisztráció ugyanezzel a törvénnyel indokolta tavaly a kínai importárakra kivetett vámkokat is. A bejelentett intézkedés 14 oldalon sorolja fel a kivetendő vámkokat: ezek az élelmiszerektől kezdve a sajtokon, olívaolajon, gyümölcsökön át a borokig és a ruhaipari termékekig, több tucatnyi uniós árut érintenének.

Az újonnan beígért vámtarifák hozzáadódna az európai acél-, és alumíniumtermékekre már korábban kivetett importvámokhoz és az autóipari árukra szintén beígért, de még nem kivetett vámkokhoz.

A Washington és Brüsszel között az Airbus és a Boeing támogatása miatti vitára utalva Lighthizer a közleményben leszögezte: „ez a vita már 14 éve tart, és eljött az idő a cselekvéshez. A kormányzat azonnali válaszra készül, amint a WTO nyilvánosságra hozza az Egyesült Államok ellenintézkedéseinek értékét”. A kereskedelmi főtárgyaló hangsúlyozta: az amerikai kormányzat végső célja az, hogy „megegyezésre jusson az Európai Unióval és véget vessenek a nagy, polgári célú repülőgépeknek nyújtott, a WTO előírásaival is ellentétes szubvencionálnak”. MTI

Kultúrtörténeti látkép a szent szimbólumokról

A gazdagon illusztrált, elegáns, szép kötet egyszerre lenyűgöző és tanulságos, nagy ívű kultúrtörténeti áttekintés a szent szimbólumok szerepéről és vizuális világáról négy, számunkra egzotikus nép, három vallás és három misztériumrendszer tükrében. Emellett igen tanulságos felfedező túra gondolkodásunk mélyebb rétegeiben és gyökereiben, ahonnan a mai, széleskörű és nagyon gyakorlatias jelképhasználatunk is kifejlődhetett.

Az itt bemutatott témakör szerepe nagyobb a civilizációk fejlődésében, mint ahogy azt a legtöbben gondolnák, és máig is kulcsfontosságú. Az ember egyik képessége, amelynek különösen nagy jelentősége van a közösségi életében, hogy tud szimbólumokat alkotni, szimbólumokat megérteni, és azokkal hatékonyan kommunikálni. Ebből fejlődtek ki a vallási és a hatalmi jelképek, a tömegkommunikáció legkorábbi nyelvei, úgyszintén az írás. Fajunk egyedi képessége az is, hogy eszközeinknek felettébb innovatív tudunk új felhasználási területeket és módokat találni. Így vettük alkalmazásba a szimbólumokat a vizuális kommunikáció eszközeiként a napi élet minden szegmensében és területén, a közéletben épp úgy, mint legszélesebb értelemben vett kereskedelemben, beleértve az utóbbiba még eszmék és csoportosulások megjelenését és „eladását” is. Ikonokká egyszerűsítve, feliratokat helyettesítő egyetemes nyelvként is szolgálnak eszközeinken, s azok dokumentációján, és új, közkedvelt nyelvi elemeként az elektronikus informális kommunikációinkban. Messzire jutottunk eredeti szerepkörüktől, amelyben születtek, s amelyről ez a gyönyörű válogatás szól.

Idézet a kötet bevezetéséből: „Az ősi kultúra szent szimbólumai közel állnak az emberi lét lényegéhez. A közös jelképek még a racionalizmus, fogyasztói mentalitás és a szüntelenül megújuló látványvilág uralta nyugati kultúrában is változatlanul formálják szellemi és érzelmi világunkat.

Robert Adkinson (szerk.):

SZENT SZIMBÓLUMOK Népek, vallások, misztériumok

Corvina, 2018
(Utánnymás)

Könyvünk képekkel szemlélteti az emberiség ősi törekvését, hogy megmagyarázza és befolyásolja az őt körülvevő világegyetemet. A képekhez pedig velős magyarázatokat és kommentárokat kapunk, vázolja azok társadalmi-kulturális hátterét is.” Két példa, a kelta témakörhöz: „A kelta vallásgyakorlat véresebb elemeiről klasszikus szerzőktől értesülünk.” és „A kései kelta művészet bonyolult csavaros és összefonódó mintái a legkifinomultabb megnyilvánulásai a spirál szeretetének, ami a kelták egész történetén végigvonul.”

„Három kategóriába (népek, vallások, misztériumok) sorolva gyűjtöttük csokorba a világ néhány igen erőteljes szent szimbólumát és képét. Mindhárom téma látóköre végtelen. Beletartozik mind a keleti, mind a nyugati, mind az ősi, mind a kortárs kultúra, s azon belül a művészet, rítus, mítosz és szellemiség.

Az ember a történelem hajnalán az egész világot – benne az élő és élettelen, természetit és természetfölöttit – szimbolikusan értelmezte. *(Ha jól belegondolunk, ha más módon és más célokkal is, de nagyrészt ma ugyanúgy ezt tesszük. – OP)* A könyvünkben vizsgált tartós hatású szimbólumok a kultúrák és hagyományok sokféleségét képviselik. Együtt pedig nem annyira a hiedelmek különbözőségét mutatják fel, mint inkább a közös ösztönt, amely az alkotás erejével próbálja megfogalmazni az emberi alapélmény legalapvetőbb igazságait.”

Dr. Osman Péter